

SUOP1 Äänne- ja muoto-oppi (kuka? 2013)

OSIO 1: Pitääkö väittämä paikkansa (oikein/väärin)? (valintatehtävä)

1. Astevaihtelu koskee konsonantteja *k*, *p*, *t* ja *s*.
2. Seuraava lause kuuluu lausuttuna: [tule tänne ja ota hernekeittoa].
3. Suomessa sanan pääpaino on aina sanan viimeisellä tavulla.
4. Morfeemi on kielen pienin merkitystä kantava yksikkö.
5. Valtaosa suomen sidonnaisista morfeemeista on suffikseja.
6. Sanoilla *kannel*, *kinner* ja *ommel* on vokaalivartalo.
7. Numeraalit eivät ole nomineja.
8. Morfotaksi tarkoittaa taivutuksen aiheuttamaa äänteellistä vaihtelua.
9. Kielen kaksoisjäsenitys tarkoittaa sitä, että sanat voidaan joskus tulkita kahdella tavalla.
10. Suppletiivisuus tarkoittaa paradigmansisäistä erivartaloisuutta.
11. Taivutustyyppit kuvaavat samalla tavoin taipuvien sanojen joukkoa.
12. Suomessa on 8 paikallissijamuotoa.
13. Translatiivin tunnus liitetään sanan vahvaan vokaalivartaloon.
14. Liitteet voidaan liittää suoraan sanavartaloon.
15. Verbit *hypätä* ja *tarvita* kuuluvat samaan taivutustyyppiin.
16. Suomen finiittimuotoisilla verbeillä on 7 persoonapäätettä.
17. Suomen neljä modusta ovat indikatiivi, konditionaali, imperfekti ja potentiaali.
18. Konditionaalin tunnus liittyy heikkoon vokaalivartaloon.
19. Nominaalimuodot ovat adjektiivimaisia substantiivien muotoja.
20. Kielen 1F1M-periaatteen toisinnon mukaan muodon muuttuessa merkityskin muuttuu.

OSIO 2: Selitä termit lyhyesti yhdellä tai kahdella lauseella (peruskäsitteitä)

kaksivartaloisuus

käänteinen astevaihtelu

(nominien ja verbien) merkkimuodot

morfofonologia

paradigma

OSIO 3: Selitä lyhyesti kaikki seuraavien sanojen sanavartaloissa esiintyvät vokaali- ja konsonanttivaihtelut. (morfofonologiset vaihtelut)

kirous : kirouksen

tunnoton : tunnottoman : tunnottomia

vaate : vaatetta : vaatteen : vaatteita

kokoan : kootkoon : koonnut

tarkka : tarkoista : tarkemmissa : tarkimpia

OSIO 4: Tunnista ja muodosta taivutusmuotoja. (nominien ja verbien taivuttaminen)

A. Anna verbeistä pyydetty (huolitellun yleiskielen mukainen) muoto. Lyhenteet on selitetty yllä.

mölistä-verbin akt. kond. prees. mon. 1. pers. kieltom.

hallita-verbin akt. 1. part. mon. iness.

tyytyttyä-verbin kieltopartisiipin mon. nom.

purkaa-verbin pass. ind. pluskv. kieltom.

olla-verbin pass. pot. prees. myöntöm.

B. Nimeä alleviivattujen verbien muodot. Nominaalimuotoja nimetessäsi voit käyttää uutta tai vanhaa nimeämisterminologiaa. Jos käytät muita lyhenteitä kuin osion alussa mainittuja, selitä ne.

Taloyhtiöltä tuli ehdoton käsky aloittaa maalaustyö uudestaan.

Täällä ei oltane tyytyväisiä.

Maalaamissani tauluissa on jotakin lumoavaa.

Tule tänne seisomaan! Tästä paikasta kaiken erottaa täydellisesti.

Haistaaksesi kaiken täydellisesti sinun pitää harjoittaa hajuaikeasi päivittäin.

C. Nimeä alleviivatun sanan luku ja sijamuoto. Älä käytä lyhenteitä.

Yritin nostaa verhot kaksin käsin, mutten onnistunut.

Sanakirjamme kannessa on töyhtöhyypän kuva.

Pekka tähtää kissaasi.

Näiltä päiviltä jäi paras esiintyjä pois.

Pedro Almodovarin "Atame" on suomeksi sido minut.

OSIO 5: Jaa oheisen tekstin alleviivatut sanat taivutusmorfeemeihin ja nimeä morfeemit. Malli:
lapse+n, vartalomorfi + yksikön genetiivi (segmentointi ja taivutusmorfeemien tunnistaminen)

(Tentissä kokonainen teksti, kopioin tähän ainoastaan alleviivatut sanat.)

lapsen

vaipuneelle

vastaukseen

merkityksestä

kuulleensa

uskomaan

ymmärtää

merkitsemiset

yhteyksissä

puhutellaan

äläpäs